ISSN 3083-6654 (Print) ISSN 3083-6662 (Online)

UDC 821.161.2-21.09 <Франко>
doi: https://doi.org/10.15330/clid.3.2.86-96

УТВЕРДЖЕННЯ ДОБРА ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ У ДРАМАТИЧНОМУ ОБРАЗКУ “СУД СВЯТОГО НИКОЛАЯ” ІВАНА ФРАНКА

THE AFFIRMATION OF GOODNESS AND JUSTICE IN IVAN FRANKO’S DRAMATIC SKETCH *THE JUDGMENT OF SAINT NICHOLAS*

Володимир Працьовитий
Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9820-070x

Abstract. In the article the author examines how the playwright depicts the rewarding of deserving children for their noble deeds. He weaves together mystical figures of Saint Nicholas, angels, and a little devil with realistic characters such as Marysia, Mykhas, Hryts, Oliunia, Orysia, Pavlus, and Grandfather Vakula. Through these characters, the central idea of the drama, the affirmation of goodness and justice, is brought to life. Ivan Franko evaluates the children’s noble actions through the voice of Saint Nicholas, who points them toward a righteous path to follow in life – a path defined by the creation of goodness. *The Judgment of Saint Nicholas*, which bears the hallmarks of a parable, remains particularly relevant in today’s often harsh world. The characters suggest that true justice is impossible without mercy, and that the well-being of a society is measured by how it treats its weakest and most vulnerable members. Franko affirms the belief that the light of goodness can dispel the darkness of indifference; his call for humanity serves as a testament for every generation, reminding us that goodness is not a passive state; it demands action. Empathy for the suffering of others, a willingness to share what little one has, and extending a helping hand to one’s neighbor are the qualities that transform an indifferent society into a genuine human community. In *The Judgment of Saint Nicholas*, the author presents an optimistic view of humanity: despite all selfishness and social barriers, a yearning for goodness and justice resides within people's souls. The feast of Saint Nicholas serves as a catalyst for the finest human qualities, reminding us that miracles are wrought by human hands when guided by love and compassion. Through this work, I. Franko affirmed the belief that love, goodness, and justice would inevitably triumph within Ukrainian society.

Keywords: dramatic sketch, character portrayals, conflict situation, the ideal of goodness and justice.

ПОСТАНОВКА НАУКОВОЇ ПРОБЛЕМИ

Драматичний образок “Суд Святого Николая” (1895) Іван Франко написав у формі шкільної драми, поєднавши містичні образи з реальними дійовими

© Pratsovytyi V., Vasyl Stefanyk Carpathian National University, 2026.
CC BY Attribution 4.0 International

особами. Серед святкової атмосфери та дитячого очікування дива драматург порушив вічні теми людського буття: милосердя, соціальної нерівності, співчуття до знедолених та неминучість вищого суду сумління, віру в торжество добра та справедливості. У центрі сюжету твору – прихід Святого Николая, який став одним із шанованих святих у католицьких, православних і деяких протестантських церквах. За переказами він звершив багато чудес за життя і після смерті. Культ Святого Николая був популярний у східнохристиянських церквах, особливо в Греції. Звідти він поширився до Італії, Німеччини та України. Святий Николай – це той покровитель, який може врятувати людей на морі, під час пожежі, визволяти з неволі. Для багатьох малюків прихід Святого Николая – це світле свято, коли діти за свої добрі вчинки сподіваються отримати в нагороду подарунки, солодощі та іграшки. Для Івана Франка Святий Николай був ідеальним зразком художнього образу, який надихав дітей на благородні справи, утверджуючи в такий спосіб добро та справедливість. Такий підхід до зображення дійсності випливав з його творчої концепції, яка була спрямована на зображення достойних особистостей. Великий Каменяр постійно виявляв турботу про молоде покоління. В "Одвертому листі до Галицької молодежі" він закликав молодих приятелів: "здобувайте знання, теоретичне й практичне, гартуйте свою волю, виробляйте себе на серйозних, свідомих мужів, повних любові до свого народу і здібних виявляти ту любов не потоками шумних фраз, а невтомною, тихою працею" (Франко, 1986, с. 409).

Використовуючи дослідження М. Возняка, Ол. Борщаковського, В. Крекотня про жанрову природу твору, образну систему та стильові особливості драматичного образку "Суд Святого Николая", застосовуючи культурно-історичний, психологічний, герменевтичний та естетичний методи, автор поставив собі за мету простежити, як І. Франко через художні образи дійових осіб драми зреалізував ідею утвердження добра та справедливості в художньому тексті.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ Й ОБҐРУНТУВАННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Суд Святого Николая – це не правова процедура, а церемонія оцінки дитячих вчинків в морально-етичному аспекті відповідно до релігійної свідомості українського народу. У драмі "Суд Святого Николая", написаній за правилами шкільної поетики, І. Франко представив на сцені Святого Николая, трьох Ангелів, Чортика, Діда Вакулу, дітей робітника Максима Орисі і Павлуся, убогої, але чисто вбраної Марисі, чепурного, гордого паничика Михася та дівчини з інтелігентної верстви Олюні. Ол. Борщаговський висловив думку, що це була "своєрідна спроба відродження шкільного або вертепного театру, з їх наївною символікою і традиційними постатями святих" (Борщаговський, 1946,

с.13). І. Франко стверджував, що в декламаціях дійових осіб "виявлялося життя народне з його смішних, а іноді глибоко серйозних боків" (Франко, 1981, с. 302).

На складність жанрової природи шкільної драми звернув увагу Михайло Возняк. Він зазначав, що "вона наскрізь перейнята дидактичним духом і тенденційним напрямом, повна релігійно-повчальних пояснень подробиць події, до того в ній широко розвинений символізм і алегоризм у малюнку при допомозі багатих засобів риторики та піітики. Українська шкільна драма дуже радо послуговується уособленнями на зразок мораліте" (Возняк, 1994, с. 159). Але незважаючи на ці жанрові обмеження, "шкільна драма по істоті своїй не могла зовсім облишити духовного змісту" (Антонович, 1925, с. 23), спрямованого на пробудження національної свідомості українців. Шкільна драма "Суд Святого Николая" І. Франка – святковий і урочистий твір, наповнений теплотою та ліризмом, щирою любов'ю Святого Николая до українських дітей.

Важливе значення у драматичному образку мають ремарки, за допомогою яких автор змальовує сцену, на якій має відбуватися святкове дійство: "Сцена представляє кімнату, святочно прибрану й освітлену. В глибині підвищення, на котрім стоїть золочений трон. По боках коло підвищення два стільці. Коли піднесеться заслона, сцена пуста, за сценою чути дзвінок. Входить Св. Николай в звичайнім костюмі і ангел з великою книгою під пахвою" (Франко, 1979, с. 346). Святочно прибрана й освітлена кімната свідчить про охайність українців, які тягнуться до добра та світла, а звичайний костюм св. Николая – про довіру до нього та його відкритість і доступність для людей. У наступній ремарці драматург уточнює події на сцені: "Входять два ангели, несучи стільчик, накритий вишитим рушником, ставлять його перед св. Николаєм, кланяються і відходять. По хвилі входять знов, несучи на рушнику величезний медяник, що виображує св. Николая, ставлячи його на стільчику, кланяються св. Николаю і стають набоці" (Франко, с. 347). Святий Николай проголошує, що до випікання медяника долучилися Свята Софія, Свята Гафія, Свята Палагна Свята Марія Єгипетська, а благословила його Божа Мати. Показуючи вишитий рушник як атрибут українського національного колориту, драматург підкреслює прагнення українців до краси, що проявляється в оформленні кімнати, одязі, побуті тощо. У зображенні місця дії переважають світлі, оптимістичні тони, характерні для українського національного менталітету. У такий спосіб драматург елементами національного колориту оживляє суху і схоластичну шкільну драму та надає їй естетично-емоційного ефекту.

Дія драми побудована переважно на монологах дійових осіб, хоча іноді вони переходять в діалоги для утворення суцільного ланцюга відтворених подій. І. Франко створює конфліктні ситуації, в яких дійові особи самостійно роблять вибір між добром і злом. На цьому наголошує Святий Николай:

"Ось нині власне рік минув,

Як на землі я тутка був,
Як дітям дари я давав,
До праці всіх я загрівав,
Наказував їм чесно жити,
Від зла тікать, людей любити” (Франко, 1979, с. 346).

Самовіддано працювати, чесно жити, а головне – тікати від зла і любити людей – це основні визначальні принципи, якими повинні керуватися українські діти. Автор в такий спосіб підкреслює, що морально-етичні ідеали українського народу тісно переплетені з християнським вченням. Святий Николай є уособлення добра та благородства, справедливості та любові, його цікавить, як проростає добро в душах українських дітей:

“Ну, хто послухав моїх слів?
Ось нині власне день наспів
Розвідатись, чи підросло
Добро в їх душах, а чи зло?” (Франко, 1979, с. 347).

Добрий, щедрий, але справедливий Святий Николай хоче нагородити тих, хто своїми добрими справами заслужив на це. Ангел розвертає небесну книгу, в якій записані вчинки кожної дитини і зачитує:

“В моїм протоколі запис є такий:
“Каже руським дітям Николай святий:
“Хто в сім році зробить найдобріше діло,
Най в мій празник стане перед мене сміло –
Чи панич, чи хлопський син, чи ремісник,
Той дістане славний, славний медяник” (Франко, 1979, с. 347).

Найдостойнішу дитину Святий Николай має нагородити медяником. Ні майнові, ні соціальні, ні жодні інші відмінності між дітьми для нього не мають значення. Для належної оцінки дитячої поведінки є підставою “найдобріше діло”. Це словосполучення свідчить про те, що І. Франко акцентував увагу на доброті дитячої душі.

Антиподом Святому Миколаю виступає Чортик, який сприяє хаосу, руйнуванню та розповсюдженню всесвітнього зла. Він зі своїх позицій долучається до оцінки дитячих діянь:

“Таже діточок тих добре пильную,
Що котре зле робить – все собі нотую.
А й такі бувають, що брехати люблять…
Ну, при мні не збрешуть і слова погублять” (Франко, 1979, с. 348).

В українському суспільстві злі вчинки та брехня вважаються великими гріхами, і діти, які мають до них нахил, зацікавлюють Чортика, бо саме через них він сподівається вносити розбрат між людьми. У цьому “проявляється характерна для барокко тенденція до антитетичного зіткнення ‘високого’ і ‘низького’” (Крекотень, 1987, с. 21), що було властиве шкільній драмі XVII ст. Слова Чортика підступні та небезпечні для вразливих дитячих душ:

“Правду вам сказати, отче Николаю,
Адвокатське діло більше я кохаю,
Бо у мене слово так липке й моторне:
Біле зробить чорним, а знов білим чорне.
Ну, та вже вам нині вчиню вашу волю
І свою чортівську відіграю ролю” (Франко, 1979, с. 348-349].

Чортик не оминає жодної нагоди для деструктивної дії. Він може занапастити будь-яку справу, закаламутити її, виставити порядну дитину на посміховисько, зневажити її.

У драматичному образку “Суд Святого Николая” І. Франко акцентує увагу на винятковій скромності українських дітей, яка сама по собі є позитивною якістю, але часто позбавляє їх змоги відстоювати свої позиції, давати відсіч напасним супротивникам.

Першою на суд виступає Марися. На запитання Святого Николая вона не змогла належно відповісти, бо розгубилася і не згадала жодної доброї справи. Це дає підстави торжествувати Чортику:

“Ну, а чого ж прийшла сюди, небого?
Чого нам дармо забираєш час?
Марш геть! Сей медяник небесний не для вас!” (Франко, 1979, с. 350).

Безцеремонність, нахабство та зневага Чортика ображають Марисю, але вона не знаходить аргументів, щоб протидіяти йому. Побачивши розгубленість Марисі, Чортик пробує вигнати її зі свята, хоч не має на це жодних підстав. За Марисю заступається Ангел-хоронитель:

“Не кричи, антипку! Добра се дитина.
Добрих діл у неї повна кожда днина.
Рано в школі вчиться, а прийде додому,
Мусить буть за няньку братчику малому.
Хоч сама мала ще – мамі помагає.
Бігає, трудиться, в хаті прибирає.
Хоч не раз голодна, не доспить, іззябне,
Хоч маленьке тіло струджене послабне,
То вона все тиха і охоту має” (Франко 1979, с. 350).

Драматург устами Ангела характеризує образ Марисі, яка вчиться в школі, вдома няньчить маленького братика, як може, допомагає матері. Вона має добре серце, завжди готова прислужитися будь-кому, але виняткова скромність не дозволяє їй похвалитися тими справами, які вона робить щоденно і без примусу. Драматург, використовуючи пестливі слова “дитина”, “братик”, “маленьке тіло”, досягає естетичного ефекту завдяки емоційному наповненню художнього образу. Автор акцентує увагу на позитивних якостях Марисі, надає її характерові зразкового повчального змісту, цілеспрямовано використовуючи дидактичний елемент, притаманний шкільній драмі.

Другим виступає на суд Святого Николая паничик Михась, який “входить гордо, кланяється і стає перед св. Николаєм”. Михась розповідає св. Николаю, що він один у батьків, пильно вчиться в школі, вдома панує злагода та взаєморозуміння, батьки його люблять, обдаровують його подарунками на іменини. У них в сутерині живуть швець і швечиха з маленькими дітьми, які не мають взуття, і він зжалувавсь над їх бідою і віддав усі свої гроші, щоб швець справив хороші чобітки для найменшої дитини, і такий милосердний вчинок дав йому підстави явитися перед св. Николаєм. На запитання Чортика, чи він заходить у хату шевця, Михась відповідає, що

“... не каже тато,
Та й не рад я й сам,
Бо там курно, парно,
Брудно, зимно й душно” (Франко,1979, с. 351).

Михась, як вихований і послушний син, виконує волю батька, обминаючи курні хати бідняків, але це дає підстави Чортикові звинувачувати його у гордині, зневазі бідних та покривджених, порушенні християнських заповідей. У такий спосіб у драматичному образку “Суд Святого Николая” І. Франко показує, що будь-який вчинок дитини не можна однозначно оцінити. Треба зважити на обставини, які зумовлюють той чи іншу дію особи, розкрити її мотиваційну причину. Тут драматург зачіпає соціальні, національні, релігійні та морально-етичні проблеми, які тісно переплетені з сімейним вихованням дитини.

За Гриця прийшов просити Дід Вакула, бо той “драпуга” не схотів йти на суд Святого Николая, не вважаючи себе достойним для небесного призу. Але Дід Вакула має іншу думку, він розповів, що Гриць порятував його у скрутну хвилину. Дід Вакула працює водоношею, в ожеледицю посковзнувсь і гримнув на лід з коновками, розливши воду, та й не міг встати. Кругом люди сміялися і галасували: “Дід санкуєсь! Впився дід!” Нагодився на цю пригоду Гриць, “хлоп’я злиденне, сиротисько без кута”. Хлопець спочатку кепкував над дідом, але Вакулі було не до жартів, бо вже почав замерзати і заплакав. Гриць змилосердився над ним, маленькими ручками підняв його на ноги, підпровадив шмат дороги аж до хати, а сам взяв коновки, виконав дідову роботу і приніс йому зароблені двадцять центів. Такий вчинок Гриця, на думку Діда Вакули, вартий нагороди. Але Чортик вважає, що “Гриць урвитель, пустошак не дістане нагороду” (Франко, 1979, с. 353).

На захист Гриця стає Ангел, який шукає у вчинках Гриця добре начало:

“А я думаю не так.
Правда, лихом він кормився,
Ріс в погорді, сам один, –
Та в душі його займився
Ясний огник співчуття,
І тепер вже він не згасне,

Розростесь в огнище ясне,
Станесь добрим, чесним він" (Франко, 1979, с. 353-354).

У даному випадку І. Франко наголошує, що Господь ніколи і нікого не позбавляє можливості вийти на праведний шлях після осмислення поганих вчинків. У драмі "Суд Святого Николая" митець створив таку конфліктну ситуацію, в якій під впливом обставин проявилося благородство Гриця. Він став достойнішим і добрішим. Використовуючи самохарактеристику та оцінку дітей іншими дійовими особами, драматург не прагнув створити одновимірний, схематичний, еталонний образ дитини. Він змалював Гриця колоритною виразною постаттю, схильною як до пустощів, так і до добрих справ, бо він позбувся гордині, і ясний огник співчуття займився в душі його та вже ніколи не згасне. І в такому підході до зображення дійової особи проявлялася прагнення І. Франка – утверджувати в художніх творах віру у "великого чоловіка", в добро та справедливість на українській землі.

На свято Николая прийшли Орися з братиком Павлусем свідчити про велике добро Олюні і просять віддати їй нагороду:

"Ми добра від неї дізнали багато.
Без її опіки ми б погибли певно.
Її татко доктор – то просила ревно,
Щоб лічив татуня, сам платив аптику,
Від нас, дітей, нужду відвертав велику.
І в своєї мами Олюнька кохана
Молока і хліба дістає щорана,
З обіду, з вечері решту діставала
І все нам носила, все нас доглядала" (Франко, 1979, с. 355).

Милосердя, яке проявила Олюна до бідних людей, одна з чеснот християнського світоуявлення. І. Франко показує, як ініціатива дитини розширює круг доброчинства. Вона долучила до благородних справ свого батька, який влаштував на роботу Максима, батька знедолених дітей, а бідних дітей забрала під свою опіку. Звичайно, драматург ідеалізує образ Олюні, але такий прийом цілком виправданий, бо в такий спосіб Великий Каменяр намагався вказати українським дітям праведний шлях, який зможе їх вивести зі злиденного становища на простори прогресу і розвитку українського суспільства.

Святий Николай належно оцінивши вчинки Марисі, Михася та Гриця, присуджує медяник Олюні. Своє рішення він мотивує такими аргументами:

"Лиш той хвали моєї варт,
Хто не случайно, не на жарт,
Не з жалю, а як дітям мати,
З любові, що пройма нутро,
Так робить другому добро" (Франко, 1979, с. 356).

На думку Святого Николая, творення добра повинно бути органічною потребою душі наперекір злу та несправедливості. І. Франко був переконаний, що така потреба не може виникнути сама по собі. У дитячі душі треба засівати зерна любові і турбуватися про те, щоб вони плідно проростали благородством та жертовністю.

Олюня приймає заслужену нагороду від Святого Николая, але вона не хоче забирати його додому, а пропонує розділити медяник на всіх учасників свята. Благородний вчинок Олюні належно оцінює Святий Николай:

“Так, дитино люба! Добра твоя справа,
Всіх любити рівно – то найкраща слава.
Край же медяник сей, роздавай рівненько” (Франко, 1979, с. 357).

Медяник стає символом єднання українських дітей, душі яких сповнені добра і благородства, бажання допомогти ближньому у скрутну хвилину. А церемонію нагородження Святий Николай завершує зверненням до дітей:

“А ви, руські діти, слухайте пильненько!
Чи добро, чи лихо, чи яка година,
Будьте все з собою як одна родина.
Любіться всі разом, бо кругом злі люде, –
Коли серед своїх любові не буде,
То чужі вас певно не будуть любити,
З ваших сварок скористають, щоб вас всіх
Згубити” (Франко, 1979, с. 357).

Тут явно проступають ознаки містерії, які “від свого моралізуючого напряму й отримали ті алегоричні духовні драми французьку назву мораліте” (Возняк, 1994, с. 153), бо в таких містеріях “проводилася якась дидактична думка в діяннях видуманих осіб, що алегорично являли собою чесноти: віру, надію, любов, милосердя тощо або гріхи: гордість, заздрість, скупість і ін.” (Возняк, 1994, с. 153). У драматичному образку “Суд Святого Николая” І. Франко не використовував абстрактних образів для утвердження різних чеснот. Драматург світлими фарбами змальовує містичні постаті та реальні образи українських дітей – чесних, благородних, працьовитих, які з любов’ю виконують будь-які справи і завжди готові відгукнутися на чужу біду. У фіналі драматичного образка Святий Николая закликає українських дітей до добра, справедливості, єдності та любові між дітьми, а також застерігає від спокуси піддатися злим силам, які намагаються внести розбрат між українців. Драма завершується ремаркою: “*Св. Николай сходить зі свого престолу, ангели зносять медяник і прочі дарунки на залу, всі сходяться туди, Олюня розділює медяник, загальна розмова, дітські забави, співи і т.д.*” (Франко, 1939, с. 357). Така ремарка засвідчує, що свято Святого Миколая продовжилося в українському національному стилі. Народні пісні, музика, танці, колядки та щедрівки своїм ясним, радісним, бадьорим, оптимістичним змістом були джерелом збагачення дитячих душ та закладали “основу під оригінальну і

питоменну розбудову національного вихованні української молоді" (Ольжич, 1994, с. 132). І на цьому фундаменті виросла велика споруда української національної культури, здатна впливати на формування внутрішнього світу дитини.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У драмі "Суд Святого Николая" І. Франко відобразив церемонію нагородження достойних дітей за благородні вчинки, поєднавши містичні образи Святого Николая, Ангелів, Чортика з реальними персонажами Марисі, Михася, Гриця, Орисі і Павлуся, Олюні, Діда Вакули, через характери яких втілює головну ідею драми – утвердження добра та справедливості. Благородні вчинки дітей І. Франко оцінює устами Святого Николая, який вказує їм праведний шлях, яким вони мають прямувати в житті, творячи добро. Драматичний образок "Суд Святого Николая" Івана Франка, який має ознаки притчі, є особливо актуальним в умовах сучасного жорстокого світу. Герої твору схиляють до думки, що справжня справедливість неможлива без милосердя, а добробут суспільства визначається ставленням до найслабших і найменш захищених. Великий Каменяр утверджує віру в те, що світло добра здатне розвіяти темряву байдужості, а заклик до людяності звучить як заповіт для кожного покоління, що добро не є чимось пасивним, воно вимагає дії. Усвідомлення чужого болю, готовність поділитися останнім і простягнути руку допомоги ближньому – це ті риси, які перетворюють байдуже суспільство на справжню людську спільноту. У "Суді Святого Николая" автор стверджує оптимістичний погляд на людину: попри весь егоїзм і соціальні бар'єри, у душах людей живе прагнення добра та справедливості. Свято Миколая слугує каталізатором найкращих людських якостей, нагадуючи, що диво твориться руками людей, коли вони керуються любов'ю та співчуттям. Цим твором І. Франко утверджував віру, що любов, добро та справедливість неминуче восторжествують в українському суспільстві.

Conflict of interest: The authors declare no conflict of interest.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Антонович, Д. (1925). *Триста років українського театру: 1619–1919*. Український громадський видавничий фонд.

Борщаговський, О. (1946). *Драматичні твори Івана Франка*. Мистецтво.

Возняк, М. (1994). *Історія української літератури* (Кн. 2). Світ.

Крекотень, В. (1987). Українська література XVII ст. У *Українська література XVII ст.* (с. 5–24). Наукова думка.

Ольжич, О. (1994). Весняні ігрища молоді. У О. Ольжич *Незнаному Воякові. Заповідане живим* (с. 130–132).Фундація імені О. Ольжича.

Франко, І. (1986). Одвертий лист до галицької української молодежі. У І. Франко *Зібрання творів*. (Т. 45, с. 401–409). Наукова думка.
Франко, І. (1981). Русько-український театр. У І. Франко *Зібрання творів.* (Т. 29, с. 293–336). Наукова думка.
Франко, І. (1979). Суд Святого Николая. У І. Франко *Зібрання творів.* (Т. 24, с. 346–357). Наукова думка.

REFERENCES

Antonovych, D. (1925). *Three Hundred Years of Ukrainian Theatre. 1619–1919.* Ukrainskyi Hromadskyi Vydavnychyi Fond [in Ukrainian].
Borshchahovskyi, Ol. (1946). *The Dramatic Works of Ivan Franko*. Mystetstvo [in Ukrainian].
Vozniak, M. (1994). *History of Ukrainian Literature: In 2 books*. (Book 2). Svit [in Ukrainian].
Krekoten, V. (1987). Ukrainian Literature of the 17th Century. In *Ukrainian Literature of the 17th Century* (pp. 5 – 24). Naukova Dumka [in Ukrainian].
Olzhych, O. (1994). Spring Games of the Youth. In O. Olzhych. *To the Unknown Soldie. Zapovidane zhyvym* (pp. 130–132). O. Olzhych Foundation [in Ukrainian].
Franko, I. (1986). An Open Letter to the Galician Ukrainian Youth. In Ivan Franko. *Collected Works: In 50 vols* (Vol. 45, pp. 401–409). Naukova Dumka [in Ukrainian].
Franko, I. (1981). Ruthenian-Ukrainian Theatre. In Ivan Franko. *Collected Works: In 50 vols* (Vol. 29, pp. 293–336). Naukova Dumka [in Ukrainian].
Franko, I. (1979). The Judgment of Saint Nicholas. In Ivan Franko. *Collected Works: In 50 vols* (Vol. 24, pp. 346–357). Naukova Dumka [in Ukrainian].

Volodymyr Pratsovytyi, Doctor of Philological Sciences, Professor Ivan Franko National Universiti of Lviv, Ukraine.
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9820-070X
E-mail: volod_prac@ukr.net

Працьовитий, В. (2026). Утвердження добра та справедливості у драматичному образку “Суд Святого Николая” Івана Франка. *Дитяча література: інтердисциплінарний дискурс*, 3 (2), 86 – 96.

У статті “Утвердження добра та справедливості у драматичному образку “Суд Святого Николая” Івана Франка” автор простежив, як драматург відобразив церемонію нагородження достойних дітей за благородні вчинки, поєднавши містичні образи Святого Николая, Ангелів, Чортика з реальними персонажами Марисі, Михася, Гриця, Олюні, Орисі і Павлуся, Діда Вакули, через характери яких втілює головну ідею драми – утвердження добра та справедливості. Благородні вчинки дітей І. Франко оцінює устами Святого Николая, який вказує їм праведний шлях, яким вони мають прямувати в житті, творячи добро. Драматичний образок “Суд Святого Николая” Івана Франка, який має ознаки притчі, є особливо актуальним в умовах сучасного жорстокого світу. Герої твору схиляють до думки, що справжня справедливість неможлива без милосердя, а добробут суспільства визначається ставленням до найслабших і найменш захищених. Великий Каменяр утверджує віру в те, що світло добра здатне розвіяти темряву байдужості, а заклик до людяності звучить як заповіт для кожного покоління, що добро не є чимось пасивним, воно вимагає дії. Усвідомлення чужого болю, готовність поділитися останнім і простягнути руку допомоги ближньому – це ті риси, які перетворюють байдуже суспільство на справжню людську спільноту. У “Суді Святого Николая” автор стверджує оптимістичний погляд на людину: попри весь егоїзм і

соціальні бар'єри, у душах людей живе прагнення до добра та справедливості. Свято Миколая слугує каталізатором найкращих людських якостей, нагадуючи, що диво твориться руками людей, коли вони керуються любов'ю та співчуттям. Цим твором І. Франко утверджував віру, що любов, добро та справедливість неминуче восторжествують в українському суспільстві.

Ключові слова: драматичний образок, образи-характери, конфліктна ситуація, ідея добра та справедливості.

Pratsovytyi, V. (2026). The Affirmation of Goodness and Justice in Ivan Franko's Dramatic Sketch "The Judgment of Saint Nicholas". *Children's literature: interdisciplinary discourse*, 3 (2), 86 – 96.

Received: October 30, 2026; **Accepted:** November 16, 2026; **Published:** November 26, 2026.